

PESMI

Lojze Krakar

Lojzeta Krakarja bravci Sodobnosti dobro poznajo, saj je eden njenih najvidnejših pesnikov in zvestih sodelavcev; julija je prejel za svojo zadnjo zbirko Krik nagrado vstaje slovenskega naroda. Še letos bo izdal dve novi pesniški zbirki, pri Državni založbi Slovenije in Mla-

dinski knjigi. V slednji je izbral svoje satirične pesmi; zaokrožen cikel satiričnih verzov, ki pomenijo posebno poglavje v pesnikovi liriki, smo objavili v majski številki, drugi cikel iz te zbirke satiričnih pesmi pa objavljamo v pričujoči številki.

NEDELJA

Nekaj prav takega kot to nedeljo
se je zgodilo pred mnogimi leti.
Leta umirajo, le ta nedelja
kot da ne more in ne more umreti.

Spet se vrnila je. Pojdi, jo odganjam,
pojdi k hudiču in k njej in ji reci,
da že sivim in mi je od lokvanja
bele nedelje ostal le še pecelj.

Toda nedelja ni marala oditi.
Sedla je k reki in moral sem sesti
k njej tudi jaz in potem še z njo iti
daleč po neki aprilski cesti,

bila je rumena, čebljala je o nečem
z otroki na pesku, o čem bogsivedi,
in ni se zmenila za mojo nesrečo,
da lastno sled iščem v zabrisani sledi.

Toda odpustil sem ji, tej rumeni
čebļjavki iz gloga in v krilu za mlade
lepotne kraljice, še ne prav zeleni,
a vendar že vsej kot najsočnejši sadež,

ki ga ob potepu na neko nedeljo
utrgaš od veselja, da živ si, in žeje
popotnika, ki bi ta dan s svojo belo
potjo rad ovil vse svetove in meje.

VAZA SANJ

Te sanje deni v vazo
in čisto blizu k oknu.
In tiho stopaj: krhko
je popje rož v jeseni.

A zdaj boš komaj našel
še kje kaj več, po vrtu
požiga slana: skrbno
ravnaj s tem zadnjim darom.

Morda se bo odprlo
to popje, če opoldne
posije še kaj sonca:
da, čisto blizu k oknu.

Če pa ostane takšno,
kot si dobil ga, vedi,
da je jesen: hvaležno
sprejemaj tudi mrtvo.

PETEK, TRINAJSTEGA

Bilo je na petek, nekega trinajstega,
čez dan mi je šel preko ceste nek pesnik,
zvečer pa še črna mačka. Pošteno
sem se namučil že od jutra s premišljanjem,
kako je med starim železjem, zakaj te

vržejo vanj tako kmalu, še preden
si zmolil kesanje. Bilo je na petek,
čez cesto sta šla neki pesnik in maček
in sonce je sijalo, bilo je med vojnam,
včerajšnjo in jutrišnjo, in ženske so imele
zelo grešno hojo. Toda najbrž pomeni
trinajstega staro železje, sem rekel,
vsak petek pa pesnika, saj tako čistega,
le meni in morda še rjavenju usojenega,
obupa ne pomnim že dolgo, že dolgo ne.

MIR IN VOJNA

Danes še nisem srečal človeka
z grdim pogledom. Bilo mi je kakor
sredi gverilcev, ki poznajo le eno:
noben ali vsi. Prodajalka na trgu
me je ogovorila prijazno kot sina
in neki že zdavnaj pozabljeni znanec
mi je tako veselo pomahal iz avta,
da bi me skoraj povozil. Saj ni vojne, sem rekel,
saj je le sonce in tistega hudobnega,
s kremplji in grivo in čekani in obtožnico
kakor da ni in ne bo več. Potem pa
sem srečal še tistega, ki mi je ohromil,
skoraj že ubil to bivanje. Hotel sem
izustiti nekaj kot bogdaj, pa sem videl,
da bom kljub soncu gverilske prisege
črno prečrtal tudi tega, že dolgo
sanjanega dneva veselje, da tudi
nocoj, ta večer, ne bom mogel prebirati
spodbudnega časopisa, ampak spet sebe.

TELO

S teboj več ne vem kaj početi.
Vse večji križ si in skrb mi.
Nositi te moram po svetu
in kakor otroka te krmim.

Zdaj zdaj bom moral hoditi
s teboj še po čakalnicah bolnic.
Še veš, da so te hoteli ubiti?
Jaz osel pa jim nisem dovolil.

Podprlo me boš, sem upal,
če kdaj mi na svetu hudo bo.
Toda up moj bil je brezupen:
zgodilo se je ravno narobe.

Zdaj jaz skrbim za tvoje ugodje,
tebi pa se zdi zabavno,
da noč in dan polnim kot sode
brez dna tvoj prežvekovalnik.

Le včasih, ko leno in sito
zahropeš ob meni, se oddahnem
od križa in vidim očitno,
da prej kakor ti izdahnem.

OPTIMIZEM

Na občinski komitet je nekdo napisal,
kaj dela privatno Janez s Snežko.
Ko sem to bral, sem skoraj zavriskal:
vendar še nekaj, kar je človeško.

Po poti naprej sem prebral v časopisu
osmrtnico za nekim pometačem. Skromno,
pa vendar. Poglej, sem pomislil,
tudi pasjega življenja se kdo še kdaj spomni.

In poštar, ki ni niti gangster ne banka,
saj pridela komaj za čevlje in repo,
mi je rekel z gesto graščaka pri šanku:
spravi te ficke, jaz plačam ceho.

Potem sem še tistega,¹ ki piše referate,
iz katerih za boga ne razberem, kaj pravi,
videl celo, kako je šel po solato —
in prvič uganil, da nima slame v glavi.

Tako sem ta dan v nekaj urah odprl
toliko ključavnic, da sem se nagledal
staronovih fresk še za dolgo. Zaprl
sem kripto in jih zdaj odtiskujem v besedo.

Toda kaj bo počenjal nocoj Janez s Snežko
ali mislil poštar in referatar ob solati,
sem pozabil že spotoma. A bilo je nebeško
jih vsaj enkrat v življenju kot pesem prebrati.

STVARI

Najbolj preproste stvari so čevlji,
dežniki, bolezen, ključavnica pri omari
in cvetna nedelja. Bolj zamotane
so tiste s cvetličnimi izreki, cekaji,
slovenskim vprašanjem, hčerininim fantom
in straniščnim inštalaterjem. Povsem pa ne razumem,
zakaj bo umrl moj prijatelj bolj srečno
v renaultu kot v škodi, zakaj je nesreča
imeti na Slovenskem doktorat in zakaj si
delimo čine še v velikosti osmrtnic.

PESNIK PRED SODIŠČEM

Sodniki imajo na ušesih slušalke.
Pesnikovo govorico jim morajo prevajati
s komandnega mostu. Prevajajo narobe
in tako slišijo sodniki: »Veleizdaja,
paragraf sto osemnajst.« — Ste rekli, da *naši*
mački ne znajo loviti miši?«
Poet jim prebere: »Črn maček kot črna . . .«
»Ste rekli, da *naši* mesarji ne koljejo
v smislu predpisov?« — Mesarji v dvorani
brusijo misli kot nože in rjovejo:
»Za noge, za noge ga obesite, svinjo!«
»Ste rekli, da bi dali vse generale
predelati v pridelovalce krompirja
ali v stavce pesniških zbirk?« — »Sem rekel.«
»In da bi tovariša Marksa ostrigli,
kot se spodobi državnemu uradniku?«
»Pred upokojitvijo,« slišimo poeta.
»In da niste še nikdar izdali dinarja
za nogomet, poleg tega pa izjavili,
da bi lahko tovariš zaslužni
s svojo penzijo hranil pet knapovskih familij?«
»Ne, sedem, sem rekel.« — »In zraven ste blatili
našo ambasadorko v Bumbiji, češ da
pogoltno vsak mesec po celo tovarno?«
»Rekel sem: v zlatu, tovariš predsednik.«
»Ste se res norčevali v društvu filozofov
iz klobuka predsednikove žene?« — »Sem se,
in v prihodnje se bom norčeval celo v vladi,
ko bodo vijolice.« — »Obtoženi, vstanite,«

zatulijo sodniki vsi hkrati, »kako se
 drznete vi mešati v marksizem, vi ušivi
 rimači neparagrafov! V imenu
 ljudstva vas obsojamo za veleizdajo
 po paragrafu sto osemnajst na smrt od lakote!
 Še kakšna pripomba?« — »Če mi dovolite,
 še ena predsmrtna želja: vijolice.
 Lahko tudi šmarnice ali marjetice,
 zima je bila dolga, da me ne bi zeblo.«
 »Zdaj ni vijolic. Kaj drugega, prosim.«
 »Morda pa kak maj, vsaj kakšen prvi.
 Če se še spominjate, smo nekoč nosili
 skupaj transparente: kruh in svobodo!«

INTERVJU

z mladim novinarjem, ki postavlja stvari politično pravilno

- Kje ste se rodili?
 — Ne vidite, da sem Kranjec?
 Pojem prav žalostno in si zraven mislim,
 da sem pameten najmanj za pet sosedov.
 — Ljubite živali?
 — Da, vse škrbaste.
 — Kaj imate najrajši?
 — Od ljudi nekaj bližnjih,
 ki niso med mutci omuteli in znajo
 reči še stolu stol.
 — In kaj vam je najbolj tuje?
 — Ideologi
 in kače in živi literati.
 — Kateri
 slovenski pevec vam je najljubši?
 — Še zmeraj pošteno nadelani cvičkar.
 — Pa od velikih zvezd?
 — Sveta Magdalena,
 že itak je v oltarju, pa me vendar ne posiljuje
 na vsakem koraku s papirnatim mesom.
 — Koga bi vi postavili za ministra kulture?
 — Mesarja seveda! Ustrezno razmeram.
 — Hodite na tekme?
 — Da, za dinarjem.
 Samo da se vračam domov zmeraj žalosten,
 ko vidim, kako divje se mora teči.
 — Ste oženjeni?

— Mogoče. Zdi se mi, da sem prav včeraj
srečal med vrati svojo ženo,
ko sva spehana pri- in nekam od-drvela.
— Česa vam je najbolj žal v življenju?
— Da se nisem rodil kot sin milijonarja,
da bi svet spreminjal v orgije beračev
in v mavrične vodomete, ne pa v tovarne
za bombe in v reklamo za udobne krste.
— Bi hoteli živeti v zverinjaku?
— Od srca rad,
da bi se odpočil od hippy humanistov.
— In kje ste bili med vojno?
— Pssst,
da naju ne slišijo vaši vrstniki,
star bom, vzeli mi bodo še penzijo . . .

POGLAVJE O METODU

(odlomek iz romana *Negativ* Gojka Mrča)

Jože Snoj

Jože Snoj se je rodil leta 1934 v Mariboru, diplomiral pa je v Ljubljani iz slavistike in primerjalne književnosti. Zdaj je že nekaj let zaposlen kot novinar v kulturni redakciji Dela.

*S samostojno pesniško zbirko se je Snoj predstavil slovenski javnosti leta 1963 (*Mlin stooki*), tri leta pozneje (1966) z zbirko novel *Gospa z mentolom*, leta 1968 je izšla njegova druga, dokaj obsežna pesniška zbirka*

*Konjenica slovenskih hoplitov, istega leta obsežna študija o Josipu Murnu, lani pa roman *Hodnik* in mladinska proza *Barabakos in kosi*, za katero je avtor prejel Levstikovo nagrado. Letos spomladi je v samostojni knjigi izšel Snojev izbor člankov o literaturi (*V vrsticah in med njimi*), pred kratkim*